

Νέα Δασική Νομοθεσία: Πρόνοιες που επηρεάζουν το κοινό

Αντώνης Χωραπάς
Συντηρητής Δασών Α'
στο Τμήμα Δασών

Η πρώτη Δασική Νομοθεσία εφαρμόστηκε, στην Κύπρο, το 1878 από την τότε Βρετανική Αποικιοκρατική Κυβέρνηση και αποσκοπούσε στην προστασία των δασών, κυρίως, από τη βόσκηση και την παράνομη υλοτομία δέντρων. Από τότε, η Δασική Νομοθεσία έχει τροποποιηθεί, κατά καιρούς, με απώτερο σκοπό την αποτελεσματικότερη προστασία, διατήρηση και αειφόρο διαχείριση των κυπριακών δασών. Η τελευταία ριζική αναθεώρηση της Δασικής Νομοθεσίας ολοκληρώθηκε πρόσφατα. Πιο συγκεκριμένα, ο περί Δασών Νόμος του 2012 ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 15 Μαρτίου 2012, ενώ στις 22 Μαρτίου ψηφίστηκαν οι νέοι περί Δασών Κανονισμοί (Οι περί Δασών (Διάθεση Κρατικής Δασικής Γης) Κανονισμοί του 2012, οι περί Δασών (Άδειες, Χρήση Δασικών Δρόμων και Εξαγωγή Δασικών Προϊόντων) Κανονισμοί του 2012, και οι περί Δασών (Αναγνώριση Οργανώσεων Ιδιοκτητών Ιδιωτικών Δασών) Κανονισμοί του 2012. Ο περί Δασών Νόμος του 2012 και οι νέοι περί Δασών Κανονισμοί αντικαθιστούν τους περί Δασών Νόμους του 1967 μέχρι Αρ. 2 του 2010, τους περί Δασών Κανονισμούς του 1967 μέχρι 2005 και τους περί Δασών (Διάθεση Κρατικής Δασικής Γης) Κανονισμούς του 2006.

Η νέα Νομοθεσία εκσυγχρονίζει την υφιστάμενη και ανταποκρίνεται καλύτερα στις σύγχρονες αντιλήψεις και προσεγγίσεις για τη διατήρηση και αειφόρο διαχείριση των δασικών πόρων, αλλά και στις νέες προσδοκίες και ανάγκες της σύγχρονης κυπριακής κοινωνίας. Βασίζεται, επίσης, στην αρχή της ευρείας και καθολικής προσέγγισης προς επίτευξη των στόχων αυτών. Οι κυριότεροι λόγοι που επέβαλαν τον εκσυγχρονισμό της Δασικής Νομοθεσίας είναι η ανάγκη εναρμόνισης με το Ευρωπαϊκό Κεκτημένο, οι αλλαγές στις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες που κατέστησαν ορισμένες πρόνοιες της υφιστάμενης Νομοθεσίας αναχρονιστικές, οι εισηγήσεις του κοινού, αλλά και των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών Περιβάλλοντος και Γεωργίας, η ανάγκη για επίλυση προβλημάτων, η αποσαφήνιση αρμοδιοτήτων κ.ά. Ο εκσυγχρονισμός της Δασικής Νομοθεσίας χρηματοδοτήθηκε από τον Οργανισμό Τροφίμων και Γεωργίας μέσω του Σχεδίου Τεχνικής Συνεργασίας. Κατά τη διαμόρφωση της νέας Δασικής Νομοθεσίας διεξήχθη δημόσια διαβούλευση στην οποία συμμετείχαν όλα τα εμπλεκόμενα Υπουργεία, Τμήματα και Υπηρεσίες, καθώς και οι εκπρόσωποι των κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών ομάδων του πληθυσμού και της κοινωνίας.

Στη νέα Δασική Νομοθεσία εισάγονται για πρώτη φορά πρόνοιες όπως:

A. Ο περί Δασών Νόμος του 2012

- Εγκαθιδρύεται Δασικό Συμβουλευτικό Σώμα για να συμβουλεύει το Υπουργικό Συμβούλιο, τον Υπουργό, την Επιτροπή Επέκτασης των Δασών και το Διευθυντή σε δασικά θέματα
- Γίνεται υποχρεωτική η ετοιμασία, η υιοθέτηση, η εφαρμογή και η αναθεώρηση της Εθνικής Δασικής Πολιτικής και του Εθνικού Δασικού Προγράμματος
- Θεσμοθετείται η ήδη λειτουργούσα Επιτροπή Επέκτασης των Δασών, η οποία εξετάζει και υποβάλλει προτάσεις για κήρυξη χαλίτικης, κυρίως, γης σε κρατικό δάσος
- Εκσυγχρονίζονται οι κατηγορίες δασικών προστατευτικών περιοχών (Φυσικό Απόθεμα, Εθνικό Δασικό Πάρκο, Προστατευτικό Δάσος, Δασικό Πάρκο), ώστε να συνάδουν με τη διεθνή ονοματολογία (κυρίως της Διεθνούς Οργάνωσης Προστασίας της Φύσης IUCN-International Union for Conservation of Nature)
- Γίνεται υποχρεωτική η ετοιμασία και η εφαρμογή δασικών διαχειριστικών Σχεδίων για όλα τα Κρατικά Δάση
- Θεσμοθετείται η διαδικασία της δημόσιας διαβούλευσης κατά τη λήψη αποφάσεων σχετικά με την ετοιμασία της Δασικής Πολιτικής, του Εθνικού Δασικού Προγράμματος, την κήρυξη κρατικών δασών κ.ά.
- Αλλάζει η απόσταση ισχύος του Δασικού Νόμου και ευθύνης του Τμήματος Δασών για την κατάσβεση δασικών πυρκαγιών από ένα χιλιόμετρο σε δύο χιλιόμετρα από την οροθετική γραμμή του κρατικού δάσους
- Ρυθμίζεται η συλλογή μανιταριών από τα δάση

- Εισάγεται το δικαίωμα ιεραρχικής προσφυγής του πολίτη όταν αυτός δεν ικανοποιείται από απόφαση του Διευθυντή για παραχώρηση άδειας σχετικά με τα δάση
- Παραχωρούνται εξουσίες έρευνας και ανάκρισης στους δασικούς Λειτουργούς
- Δίνεται το δικαίωμα στο Διευθυντή, με έγκριση του Υπουργού, να εκδίδει Κανονισμούς που θα διέπουν τη λειτουργία, την προστασία και την ασφάλεια σε πάρκα, χώρους αναψυχής κ.ά.

Β. Οι περί Δασών (Διάθεση Κρατικής Δασικής Γης) Κανονισμοί του 2012

- Κωδικοποιείται η διάθεση (εκμίσθωση, διάθεση) δασικής γης και καθορίζονται οι περιπτώσεις όπου η άδεια χρήσης παραχωρείται από το Υπουργικό Συμβούλιο ή από το Διευθυντή
- Ρυθμίζεται η διάθεση (εκμίσθωση και άδεια χρήσης) κρατικής δασικής γης σε κυβερνητικά Τμήματα
- Συστήνεται Συμβουλευτική Επιτροπή για την εξέταση αιτήσεων που αφορούν τη διάθεση κρατικής γης για γεωργικούς ή κτηνοτροφικούς σκοπούς
- Εισάγονται μικρές βελτιώσεις στα κριτήρια ανταλλαγής δασικής γης με ιδιωτική γη
- Διευκρινίζεται ο τρόπος υπολογισμού του μισθώματος για εκμίσθωση ή άλλη διάθεση κρατικής δασικής γης

Γ. Οι περί Δασών (Άδειες, Χρήση Δασικών Οδών και Εξαγωγή Δασικών Προϊόντων) Κανονισμοί του 2012

- Επαναδιατυπώνεται η διαδικασία έκδοσης άδειας υλοτομίας, συλλογής και μεταφοράς δασικών προϊόντων, καθώς και η διαδικασία έκδοσης αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας πριονιστηρίων, καμινιών κ.ά.
- Εισάγονται πρόνοιες για ρύθμιση της χρήσης δασικών δρόμων και διεξαγωγής αγώνων ταχύτητας στα δάση
- Εισάγονται πρόνοιες για πιστοποίηση δασικών προϊόντων προς εξαγωγή

Δ. Οι περί Δασών (Αναγνώριση Οργανώσεων Ιδιοκτητών Ιδιωτικών Δασών) Κανονισμοί του 2012

- Οι Κανονισμοί αυτοί θεσπίζονται για πρώτη φορά. Με αυτούς τους Κανονισμούς παρέχεται η δυνατότητα σε ομάδα ή ένωση ιδιοκτητών ιδιωτικών δασών να υποβάλλουν αίτηση στο Διευθυντή για να αναγνωρίζονται ως οργάνωση ιδιοκτητών ιδιωτικών δασών με απώτερο σκοπό να διεκδικούν ευρωπαϊκά κονδύλια ή άλλες ενισχύσεις, ή συμμετοχή σε προγράμματα κ.ά.

Ο πιο πάνω Νόμος και Κανονισμοί προνοούν τα ακόλουθα που επηρεάζουν το κοινό:

Α. Άναμμα Φωτιάς

Με βάση το Άρθρο 32, οποιοδήποτε πρόσωπο ανάβει φωτιά μέσα σε κρατικό δάσος ή σε απόσταση δύο χιλιομέτρων από τις παρυφές του, εγκαταλείπει άσβεστη φωτιά που έχει ανάψει το ίδιο σε κρατικό δάσος ή σε απόσταση δύο χιλιομέτρων από τις παρυφές του, απορρίπτει σε κρατικό δάσος ή σε απόσταση δύο χιλιομέτρων από τις παρυφές του αναμμένο σπίρτο, τσιγάρο ή άλλο αντικείμενο που δυνατόν να προκαλέσει πυρκαγιά, ή προκαλεί πυρκαγιά σε κρατικό δάσος ή σε απόσταση δύο χιλιομέτρων από τις παρυφές του συνεπεία αλόγιστης ή αμελούς ενέργειας ή παράλειψής του να λάβει όλες τις αναγκαίες προφυλάξεις, είναι ένοχο αδικήματος και, σε περίπτωση καταδίκης του, υπόκειται σε ποινή φυλάκισης που δεν υπερβαίνει τα πέντε έτη ή σε χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει τα €25.000 ή και στις δύο αυτές ποινές. Το άναμμα φωτιάς μέσα σε κρατικό δάσος ή σε απόσταση δύο χιλιομέτρων από τις παρυφές του, δεν συνιστά αδίκημα εάν γίνεται με τη γραπτή συγκατάθεση εξουσιοδοτημένου από το Διευθυντή δασικού Λειτουργού, από εκδρομέα και αποκλειστικά για την παρασκευή φαγητού εντός των ψησταριών στους οργανωμένους εκδρομικούς χώρους, από κάτοχο οικίας, η οποία βρίσκεται μέσα σε κρατικό δάσος ή σε απόσταση δύο χιλιομέτρων από τις παρυφές του, και αποκλειστικά για την παρασκευή φαγητού μέσα σε ειδικά διαρρυθμισμένο για το σκοπό αυτό εξωτερικό χώρο που επιθεωρήθηκε και εγκρίθηκε από το Διευθυντή.

Β. Υλοτομία, συλλογή και μεταφορά δασικών προϊόντων από τα Κρατικά Δάση

Με βάση το Άρθρο 33 (1), οποιοδήποτε πρόσωπο, χωρίς την άδεια του Διευθυντή εκριζώνει, υλοτομεί, αποκόπτει, χαράσσει ή καταστρέφει δέντρο, θάμνο, συλλέγει, εκριζώνει, κόβει οποιοδήποτε είδος της χλωρίδας ή καταστρέφει ή υποβαθμίζει το βιότοπό του, εξάγει ή συλλέγει ή απομακρύνει οποιοδήποτε δασικό προϊόν, μεταφέρει Χριστουγεννιάτικα δέντρα ή οποιαδήποτε

στρογγύλη ξυλεία που λήφθηκε από κρατικό δάσος, είναι ένοχο αδικήματος και, σε περίπτωση καταδίκης του, υπόκειται σε ποινή φυλάκισης που δεν υπερβαίνει το ένα έτος ή σε χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει τα €5.000 ή και στις δύο αυτές ποινές. Η συλλογή μανιταριών εκτός από τις περιοχές που κηρύσσονται ως φυσικό απόθεμα (η συλλογή τους απαγορεύεται πλήρως) επιτρέπεται νοουμένου ότι, δεν χρησιμοποιείται τσουγκράνα ή άλλο εργαλείο για μετακίνηση ή ανασκάλισμα του φυλλοτάπητα ή/και του χούμου που βρίσκεται στην επιφάνεια του εδάφους, αλλά ούτε και καταστρέφονται άλλα είδη της χλωρίδας.

Γ. Υλοτομία και μεταφορά δασικών δέντρων και θάμνων από ιδιωτικές εκτάσεις

Με βάση το Άρθρο 33 (2) η εκρίζωση, η υλοτομία και η αποκοπή της κορυφής των δέντρων ή θάμνων που φύονται σε γη εκτός των Κρατικών Δασών και εμπίπτουν στις πιο κάτω κατηγορίες, επιτρέπεται μόνο ύστερα από έκδοση σχετικής άδειας από το Διευθυντή του Τμήματος Δασών ή από εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπό του: 1) Των ειδών που αναφέρονται στον Πίνακα 1, όταν η έμφλοια διάμετρος του κορμού, σε ύψος 130 εκ. πάνω από το έδαφος, είναι μεγαλύτερη από 15 εκ., 2) των ειδών που αναφέρονται στον Πίνακα 2, όταν η έμφλοια διάμετρος του κορμού, σε ύψος 130 εκ. πάνω από το έδαφος, είναι μεγαλύτερη από 40 εκ., 3) των Χριστουγεννιάτικων δέντρων, 4) της Ελιάς (*Olea europaea*), όταν η έμφλοια διάμετρος του κορμού, σε ύψος 130 εκ. από το έδαφος, είναι μεγαλύτερη από 50 εκ., και 5) της Φοινικιάς (*Phoenix dactylifera* L, *Washingtonia filifera*), όταν η έμφλοια διάμετρος του κορμού, σε ύψος 130 εκ. από το έδαφος, είναι μεγαλύτερη από 40 εκ. Επίσης, σχετική άδεια απαιτείται και για την αποκοπή κλάδου του οποίου η έμφλοια διάμετρος στη βάση είναι μεγαλύτερη από 15 εκ. και φύεται σε ύψος πέραν των δύο μέτρων πάνω από το έδαφος σε δέντρο ή θάμνο που περιλαμβάνεται στους Πίνακες 1 και 2, με έμφλοια διάμετρο κορμού σε ύψος 130 εκ. πάνω από το έδαφος μεγαλύτερη από 50 εκ.

Για την αποκοπή κλάδου ή της κορυφής δέντρου Ελιάς (*Olea europaea*), Χαρουπιάς (*Ceratonia siliqua*), Ευκαλύπτου (*Eucalyptus* spp.-όλα τα είδη), Μουριάς (*Morus* spp.-όλα τα είδη) και Ψευδακακίας (*Robinia pseudoacacia*), όταν το κλάδεμα ή η αποκοπή της κορυφής γίνεται στα πλαίσια φροντίδας ή ανανέωσης του δέντρου, δεν απαιτείται άδεια. Άδεια, επίσης, δεν απαιτείται για το κλάδεμα από το Τμήμα Δημοσίων Έργων και τους Δήμους, δέντρων που εμποδίζουν την ορατότητα των οδών καλύπτοντας φώτα τροχαίας, οδικές πινακίδες ή διαβάσεις πεζών, καθώς και την ελεύθερη διακίνηση οχημάτων και πεζών.

Πέραν από τα πιο πάνω, η διάνοιξη αυλακιού βάθους μεγαλύτερου των 30 εκ. σε απόσταση μικρότερη από 150 εκ. από την περιφέρεια του κορμού σε δέντρα ή θάμνους που περιλαμβάνονται στους Πίνακες 1 και 2, όταν η έμφλοια διάμετρος του κορμού σε ύψος 130 εκ. είναι μεγαλύτερη από 50 εκ. δεν επιτρέπεται χωρίς την εκ των προτέρων εξασφάλιση άδειας από το Διευθυντή του Τμήματος Δασών ή από εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπό του.

Εκτός από την άδεια για υλοτομία δέντρων εντός και εκτός των Κρατικών Δασών, η Δασική Νομοθεσία προνοεί και την κατοχή άδειας μεταφοράς της υλοτομημένης ξυλείας, καθώς και των Χριστουγεννιάτικων δέντρων. Πρόσωπο το οποίο προβαίνει στις πιο πάνω ενέργειες χωρίς τη σχετική άδεια που εκδίδεται από το Διευθυντή, είναι ένοχο αδικήματος και, σε περίπτωση καταδίκης του, υπόκειται σε ποινή φυλάκισης που δεν υπερβαίνει το ένα έτος ή σε χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει τα €5.000 ή και στις δύο αυτές ποινές.

Δ. Κατοχή και πώληση δασικών προϊόντων

Με βάση τα Άρθρα 34 και 35: α) Οποιοδήποτε πρόσωπο κατέχει δασικό προϊόν που λήφθηκε παράνομα είναι ένοχο αδικήματος και σε περίπτωση καταδίκης του, υπόκειται σε ποινή φυλάκισης που δεν υπερβαίνει το ένα έτος ή σε χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει τα €5.000 ή και στις δύο αυτές ποινές. β) Οποιοδήποτε πρόσωπο πωλεί δασικό προϊόν που έχει εκριζωθεί, υλοτομηθεί, αποκοπεί, ληφθεί, εξαχθεί, συλλεχθεί ή απομακρυνθεί κατά παράβαση προνοιών της Δασικής Νομοθεσίας είναι ένοχο αδικήματος και, σε περίπτωση καταδίκης του, υπόκειται σε ποινή φυλάκισης που δεν υπερβαίνει τα δύο έτη ή σε χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει τα €10.000 ή και στις δύο αυτές ποινές. Σε οποιαδήποτε ποινική δίωξη σε σχέση με τις πιο πάνω παραβάσεις των προνοιών της Δασικής Νομοθεσίας, το βάρος απόδειξης ότι οποιοδήποτε δασικό προϊόν δεν λήφθηκε παράνομα, το φέρει το πρόσωπο το οποίο βρέθηκε να έχει στην κατοχή του το εν λόγω δασικό προϊόν.

Ε. Επέμβαση σε Κρατικό Δάσος

Με βάση τα Άρθρα 37 και 38, οποιοδήποτε πρόσωπο, που δεν είναι εξουσιοδοτημένο από το Διευθυντή και το οποίο σε κρατικό δάσος καλλιεργεί, φυτεύει, ανεγείρει οποιαδήποτε οικοδομή ή κατασκευή, ανορύσσει διατρήσεις, τοποθετεί σωλήνες, καταστρέφει ή με οποιοδήποτε τρόπο προκαλεί ζημιά σε οποιοδήποτε δασικό κτίριο, προκαλεί ζημιά ή παρακωλύει την κυκλοφορία σε δασικό δρόμο, απορρίπτει σκύβαλα ή οποιοδήποτε άλλο τοξικό υγρό ή ουσία, είναι ένοχο αδικήματος και, σε περίπτωση καταδίκης του, υπόκειται σε ποινή φυλάκισης που δεν υπερβαίνει το ένα έτος ή σε χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει τα €5.000 ή και στις δύο αυτές ποινές.

Για πληρέστερη ενημέρωση για τις πρόνοιες της νέας Δασικής Νομοθεσίας, το κοινό προτρέπει να μελετήσει το Νόμο και Κανονισμούς που είναι αναρτημένοι στην ιστοσελίδα του Τμήματος Δασών στο www.moa.gov.cy/forest

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

<i>Acer obtusifolium</i>	Σφένδαμνος
<i>Alnus orientalis</i>	Σκλήδρος, Σκλεδέρος
<i>Arbutus</i> spp.	Αντροκλιά - όλα τα είδη
<i>Casuarina</i> spp.	Καζουαρίνα - όλα τα είδη
<i>Cedrus</i> spp.	Κέδρος - όλα τα είδη
<i>Celtis</i> spp.	Κοκκονιά - όλα τα είδη
<i>Ceratonia siliqua</i>	Χαρουπιά
<i>Cupressus</i> spp.	Κυπαρίσι - όλα τα είδη
<i>Crataegus</i> spp.	Μοσφιλιά - όλα τα είδη
<i>Eucalyptus</i> spp.	Ευκάλυπτος - όλα τα είδη
<i>Juniperus</i> spp.	Αόρατοι - όλα τα είδη
<i>Laurus nobilis</i>	Δάφνη
<i>Morus</i> spp.	Μουριά, Συκαμιά - όλα τα είδη
<i>Myrtus communis</i>	Μυρτιά, Μερσινιά
<i>Pinus</i> spp.	Πεύκη - όλα τα είδη
<i>Pistacia atlantica</i>	Τρέμιθος
<i>Pistacia lentiscus</i>	Σχινιά
<i>Pistacia terebinthus</i>	Τρεμιθιά
<i>Platanus orientalis</i>	Πλάτανος
<i>Populus nigra</i> var. <i>Thevestina</i>	Καβάτζι
<i>Quercus alnifolia</i>	Λατζιά
<i>Quercus coccifera</i>	Περνιά
<i>Quercus infectoria</i>	Δρυς
<i>Salix alba</i>	Ιτιά
<i>Sorbus aria</i>	Αγριομηλιά
<i>Styrax officinalis</i>	Στερατζιά
<i>Tamarix</i> spp.	Μέρικοι - όλα τα είδη
<i>Ulmus canescens</i>	Φτελιά
<i>Zizyphus lotus</i>	Παλλούρα, Κονναρκά

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

<i>Abies</i> spp.	Έλατα - όλα τα είδη
<i>Albizia</i> spp.	Αλμπίτσια - όλα τα είδη
<i>Araucaria</i> spp.	Αρουακάρια - όλα τα είδη
<i>Bauhinia</i> spp.	Μποχίνια - όλα τα είδη
<i>Brachychiton diversifolius</i>	Στερκούλια
<i>Callistemon</i> spp.	Καλλιστήμων - όλα τα είδη
<i>Castanea sativa</i>	Καστανιά
<i>Cercis siliquastrum</i>	Κερκίδα, Δέντρον του Ιούδα
<i>Delonix regia</i>	Φλόγα του δάσους
<i>Eleagnus angustifolia</i>	Ζιζυφιά
<i>Ficus sycomorus</i>	Συκομουριά, Τουμπεζιά
<i>Grevillea robusta</i>	Γκρεβιλλία
<i>Jacaranda mimosifolia</i>	Τζιακαράντα
<i>Liquidambar styraciflua</i>	Υγράμβαρικς, Ξύλο του Αφέντη
<i>Populus</i> spp.	Λεύκη - όλα τα είδη (εκτός της <i>P. nigra</i> , βλέπε Πίνακα 1)
<i>Quercus</i> spp.	Δρυς - όλα τα είδη (εκτός των <i>Q. alnifolia</i> , <i>Q. coccifera</i> και <i>Q. infectoria</i> , βλέπε Πίνακα 1)
<i>Robinia pseudoacacia</i>	Ψευδακακία, Ρομπίνια
<i>Salix</i> spp.	Ιτιά - όλα τα είδη (για <i>S. alba</i> , βλέπε Πίνακα 1)
<i>Schinus</i> spp.	Αρτυμαθκιά, Μαστισιά - όλα τα είδη
<i>Sequoia sempervirens</i>	Σεκβόια
<i>Sequoiadendron giganteum</i>	Σεκβοιάδενδρο
<i>Sophora japonica</i>	Σοφόρα
<i>Tiurana tipu</i>	Μαχαίριον
<i>Ulmus</i> spp.	Φτελιές - όλα τα είδη (για <i>U. canescens</i> , βλέπε Πίνακα 1)